

Een handelingsplan op school

Ouders en Rugzak
Postbus 169
3500 AD Utrecht
tel (030) 297 06 89

Handvat bij de Rugzak
voor ouders & mbo'ers

In deze brochure	3
Wat is een handelingsplan?	4
Wie maakt een handelingsplan?	5
Wat staat er in een handelingsplan?	7
Model voor een handelingsplan	11
Een rugzak in het mbo	13
Uw inbreng	14
Wat te doen bij onenigheid?	16
Meer informatie	19
Afkortingen	22

Foto omslag: Dennie, MBO

De Rugzak in het kort

De Rugzak - of leerlinggebonden financiering - is bedoeld voor kinderen met een beperking die extra voorzieningen nodig hebben om naar een reguliere basisschool of school voor voortgezet onderwijs te kunnen gaan. Deze leerlingen zouden zonder Rugzak aangewezen zijn op het speciaal onderwijs. Naast het speciaal onderwijs voor kinderen met een beperking, bestaat er ook het speciaal basisonderwijs (sbo) en in het voortgezet onderwijs het praktijkonderwijs (PRO) en leerwegondersteunend onderwijs (LWOO). Ook deelnemers aan een middelbare beroepsopleiding (mbo op een ROC, AOC of vakschool) kunnen een Rugzak aanvragen als ze extra voorzieningen nodig hebben. De Rugzak bestaat uit:

- extra formatie
- ambulante begeleiding
- een bedrag voor aanpassingen aan het lesmateriaal.

Colofon

Deze brochure is uitgegeven in het kader van het voorlichtingsproject 'Ouders en Rugzak', een samenwerkingsverband van de Chronisch zieken en Gehandicapten Raad (CG-Raad) en de Federatie van Ouderverenigingen (FvO), en de voorlichtingscampagne 'LGF in het MBO', uitgevoerd door CINOP. Deze brochure is gebaseerd op de brochure 'Handvat voor een handelingsplan'. De brochure maakt onderdeel uit van een tweetal brochures over leerlinggebonden financiering. Het andere deel is: 'Met een rugzak naar school. Mogelijkheden, rechten en plichten voor ouders & mbo-ers'.

Klankbordgroep: (FvO) Hillie Beumer, Ministerie van OCW (Annemieke Postmaa, directie PO en Irma Lelieveld, directie Bve), CINOP (Marian de Groot) en CG-Raad (Jacqueline de Bruin, Jan Jasper Homan en Ellen Visser)
Eindredactie: Annemies Gort
Fotografie: Paul Romijn
Vormgeving: www.enof.nl, Utrecht
Druk: Libertas, Bunnik

Deze brochure is te bestellen bij:

- CG-Raad, via de website www.cg-raad.nl (webwinkel) of telefonisch (030) 291 66 50 (ma-di-do van 9.00 – 13.00 uur) of per e-mail: bestellijn@cg-raad.nl
- FvO, telefoon (030) 236 37 67 (ma-vr 9.00 -14.00 uur) per e-mail: utrecht@fvo.nl of via de website www.fvo.nl (winkel).
- De brochure is verkrijgbaar in aangepaste leesvormen bij de FNB, Lectoraat- en informatie voor mensen met een leeshandicap, telefoon (0486) 486 486.

De prijs is € 2,50. Dit bedrag is exclusief porto- en administratiekosten.
Utrecht, maart 2006

Met dank aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

© FvO en CG-Raad

Wie een beperking heeft, heeft vaak extra ondersteuning op school of de instelling nodig. Dat geldt voor leerlingen van een school voor basis- of voortgezet onderwijs, maar ook voor deelnemers aan het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Hoe die extra ondersteuning op school eruit ziet, wordt beschreven in het handelingsplan.

Voor de leesbaarheid spreken we in deze brochure soms over 'regulier onderwijs' als we het basis- en voortgezet onderwijs bedoelen. In het mbo wordt gesproken over een 'instelling' in plaats van een school. Als het woord 'school' wordt gebruikt, bedoelen we hier ook de instelling voor mbo mee.

Deze brochure is zowel voor ouders van een leerling op de basisschool of in het voortgezet onderwijs als voor deelnemers aan het middelbaar beroepsonderwijs. U leest hoe een handelingsplan wordt gemaakt en wat uw rol daarbij is. Een handelingsplan is een belangrijk document voor ouders en voor deelnemers van mbo-scholen. Via een handelingsplan heeft u inspraak in het onderwijs. Een handelingsplan wordt door de school gemaakt, in overleg met de ouders of deelnemers.

Rico, basisonderwijs

1 Wat is een handelingsplan?

In het handelingsplan staan alle afspraken over het onderwijs aan een leerling of deelnemer met een beperking. Ouders en/of de deelnemer en de school maken afspraken over de wijze waarop het onderwijs wordt vorm gegeven. Deze afspraken worden dus vastgelegd in een handelingsplan.

Een ontwikkelingsinstrument

Het handelingsplan is bedoeld om de ontwikkeling van de leerling of deelnemer op school te begeleiden. Er staat in waar de school aan wil werken. Wat moet de leerling of deelnemer komend schooljaar leren? Op welke manier wil men dat aanpakken? Wie doet wat

Dit is het handelingsplan

- Een overeenkomst tussen school en ouders/mbo-deelnemers dat u bij voorkeur allebei heeft ondertekend.
- Een instrument om het ontwikkelingstraject voor een leerling/deelnemer te plannen en uit te voeren.
- Verplicht voor iedere leerling in het speciaal onderwijs, voor leerlingen met een Rugzak in het reguliere onderwijs en voor deelnemers met een Rugzak aan het mbo.
- Ook verplicht in cluster 1 (onderwijs voor leerlingen met een visuele beperking).
- Het handelingsplan moet klaar zijn uiterlijk één maand na plaatsing in het basis- en voortgezet onderwijs en in het geval van het mbo binnen drie maanden na aanmelding.
- Evaluatie (tenminste) een keer per jaar samen met de ouders/deelnemer.

en op welk moment? Ook staat erin op welke manier de voortgang wordt gemeten. Tijdens evaluaties wordt bekeken of de gestelde doelen zijn bereikt en op welke punten het plan moet worden aangepast.

Handelingsplan als overeenkomst

Het handelingsplan is een overeenkomst tussen de school en de ouders. In het mbo geldt het als overeenkomst tussen de school en de deelnemer/ouder. In het plan staat wat u allebei gaat doen en wat de rol van de Ambulant Begeleider (AB-er) kan zijn. Als alle partijen (school, ouders/deelnemer) akkoord gaan met het plan, zet u er allen uw handtekening onder. Het handelingsplan is voor u een belangrijk instrument om met de school over de extra ondersteuning in het onderwijs te kunnen praten.

2 Wie maakt een handelingsplan?

De school stelt een handelingsplan op en is verantwoordelijk voor de uitvoering. Bij symbiose-onderwijs (een combinatie van regulier en speciaal onderwijs) is de school waar de leerling staat ingeschreven verantwoordelijk voor het handelingsplan. Voor mbo-deelnemers gaat het om een Regionaal Opleidings Centrum (ROC), Agrarisch Opleidings Centrum (AOC) of vakschool.

Inbreng van ouders

Na toelating tot de school start het overleg over het handelingsplan. U gaat om de tafel met de school en eventueel met de ambulante begeleider om de grote lijnen van het handelingsplan te beschrijven. Waar staat de leerling nu, bijvoorbeeld qua niveau, leervoorwaarden en gedrag? En waar willen u en de school in de komende periode naar toe werken? U kunt op verschillende manieren een inbreng in dit overleg hebben.

- U kunt informatie geven over mogelijkheden en beperkingen.
- U kunt informatie geven over een geschikte aanpak.
- U kunt keuzes maken en prioriteiten stellen in de (kern)doelen.
- U kunt meedenken over aanpassingen en voorzieningen.
- U kunt meepraten over de besteding van de middelen uit de Rugzak.

Babette, voortgezet onderwijs

Inbreng van deelnemer

Zodra je bent toegelaten tot een mbo-opleiding, kan het gesprek over het handelingsplan starten. De school stelt dit plan op, in overleg met jou als deelnemer en eventueel je ouders. Ook de ambulante begeleider kan erbij worden betrokken zodat meteen kan worden vastgelegd wat hij of zij gaat doen.

Ondersteuning vanuit het regionaal expertise-centrum

Bij het maken van het handelingsplan kunnen scholen hulp krijgen van het regionale expertisecentrum (REC). In een REC werken alle scholen voor speciaal onderwijs in een bepaalde regio samen. Een REC krijgt geld om zogenaamde handelingsgerichte diagnostiek uit te voeren. Daarmee brengt men in kaart welke mogelijk-

heden en beperkingen een leerling/deelnemer heeft en wat dat betekent voor het onderwijsaanbod. Op deze informatie kan het handelingsplan worden gebouwd. Het REC kan scholen helpen om prioriteiten te stellen en keuzes te maken. Verder beschikt een REC vaak over een goed uitgeruste bibliotheek met geschikte literatuur en methodes die leerkrachten kunnen lenen. Veel REC's hebben een hulpmiddelendepot. Scholen en

ouders kunnen daar hulpmiddelen lenen. Ambulant begeleiders weten vaak heel goed de weg te vinden naar het verkrijgen of aanvragen van speciale voorzieningen (aangepaste computer, hulpmiddelen) of zorgvoorzieningen. Van die deskundigheid kan een reguliere school goed gebruik maken.

Onderwijsclusters

Het speciaal onderwijs is verdeeld in vier clusters:

- Cluster 1: leerlingen met een visuele beperking. Dit cluster heeft een eigen regeling. Leerlingen ontvangen ambulante begeleiding vanuit een instelling voor visueel gehandicapten en de school ontvangt aanvullende formatie vanuit het ministerie van Onderwijs.
- Cluster 2: leerlingen met gehoor- en communicatieve problemen.
- Cluster 3: leerlingen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking en langdurige zieke kinderen/deelnemers (somatisch).
- Cluster 4: leerlingen met ernstige psychiatrische of gedragsstoornissen.

3 Wat staat er in een handelingsplan?

Er bestaat geen standaard handelingsplan. Elke leerling of deelnemer is uniek en heeft eigen mogelijkheden en beperkingen. De inhoud van het handelingsplan wordt daar op afgestemd.

Handelingsplan basisonderwijs en voortgezet onderwijs

Het is wenselijk dat er in het handelingsplan voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs iets wordt opgenomen over:

- Niveau van de leerling.
- Onderwijsdoelen voor de leerling.
- Inzet van de Ruzzak.
- Maatregelen voor (individuele) begeleiding.
- Inschakeling externe deskundigen.
- Eventuele speciale voorzieningen.
- Registratie vorderingen leerling.
- Vervolgoverleg met de ouders/deelnemer over vorderingen.

Niveau van de leerling

Dit onderdeel beschrijft de ontwikkeling van een leerling op de verschillende ontwikkelingsgebieden. Wat is het verstandelijke niveau? Hoe staat het met de leervoorwaarden (bijvoorbeeld voorbereidend lezen en schrijven)? De handelingsgerichte diagnostiek van het regionaal expertisecentrum (REC) geeft hierover informatie. Aan de hand van testen en observaties wordt een

beeld verkregen van de ontwikkeling van de leerling. Informatie over het niveau van een leerling staat ook in het onderwijskundig rapport. Dit is een document dat de school waarvan de leerling afkomstig is, meegeeft. In dit rapport staat een beschrijving van de onderwijsleerproblemen van de leerling en de aard en effecten van de hulp die de school heeft geboden. Niet elke leerling heeft trouwens een onderwijskundig rapport: als de leerling voor het eerst naar school gaat, is dit rapport er nog niet.

Onderwijsdoelen voor de leerling

In dit onderdeel gaat het om de vraag: wat wil de school bereiken met het onderwijs aan de leerling? Voor kinderen in de basisschoolleeftijd worden de kerndoelen basisonderwijs als uitgangspunt genomen. Dit zijn door de overheid vastgestelde doelen voor leerlingen in het basisonderwijs. Wat moeten leerlingen kennen en kunnen aan het einde van de basisschool? In het handelingsplan moet worden aangegeven in hoeverre voor uw kind wordt afgeweken van deze kerndoelen wat betreft tempo en/of inhoud van bepaalde kerndoelen. Voor het voortgezet onderwijs zijn de eindexameneisen richtinggevend. In het handelingsplan wordt aangegeven binnen welke termijn deze doelen worden nagestreefd.

Inzet van de Ruzzak

In het reguliere onderwijs kan in het handelingsplan worden aangegeven hoe de extra uren worden ingezet. Toegelicht kan worden waar de middelen voor extra for-

matie uit de Rugzak naartoe gaan, bijvoorbeeld remedial teaching, assistentie in de klas, extra overleg en extra uren voor de eigen leerkracht. Een ander onderdeel van de Rugzak is de ambulante begeleiding. In het handelingsplan wordt aangegeven hoe deze ambulante begeleiding er uit zal zien, hoe vaak de ambulante begeleider langs komt, wat hij/zij dan precies doet, etcetera.

Maatregelen voor (individuele) begeleiding

Wat gebeurt er met de leerling individueel, binnen en buiten de klas? Maatregelen die hiervoor worden genomen, staan in het handelingsplan. Denk bijvoorbeeld aan remedial teaching en aan therapie. Ook als uw zoon of dochter zorg krijgt op school, betaald uit het persoonsgebonden budget, kan dit in het handelingsplan worden opgenomen.

Inschakeling externe deskundigen

Voor de begeleiding van leerkrachten en leerlingen in het reguliere onderwijs worden ambulante begeleiders vanuit het speciaal onderwijs ingeschakeld. Als het nodig is, kunnen ook andere deskundigen vanuit het speciaal onderwijs de reguliere school ondersteunen, zoals een logopedist of een ergotherapeut. In het handelingsplan kunnen afspraken hierover worden opgenomen.

Speciale voorzieningen

Speciale voorzieningen zijn aanpassingen, handicap-specifieke voorzieningen en hulpmiddelen die de leerling nodig heeft om onderwijs te volgen. Denk aan een

ringleiding voor leerlingen met gehoorstoornissen, een loep, een laptop, extra verzorging of begeleiding vanuit de AWBZ, een oprijplank. Samen met de school kijkt u welke speciale voorzieningen nodig zijn, hoe deze zijn te bekostigen en wie wat moet aanvragen. Een deel van de Rugzak bestaat uit middelen om aanpassingen van lesmateriaal te bekostigen. Ook zijn er zaken als een aangepaste computer, aan te vragen via het UWV. Daarnaast is de school (in het basisonderwijs samen met de gemeente) verantwoordelijk voor aanpassingen in en om het schoolgebouw. De ambulante begeleider is op de hoogte van de mogelijkheden. Afspraken hierover kunnen in het handelingsplan worden opgenomen.

Registratie vorderingen leerling

Met elkaar wordt van tevoren afgesproken op welke manier de ontwikkeling van de leerling wordt gevolgd. Kan het gewone leerlingvolgsysteem van de school worden gebruikt of zijn er aanpassingen nodig? Verder worden in het handelingsplan afspraken opgenomen over hoe u op de hoogte wordt gehouden van de voortgang: bijvoorbeeld in een gesprek met de leerkracht, met een heen-en-weerschrift, middels een gesprek met de mentor of zorgcoördinator.

Overleg over vorderingen

Ouders en school moeten wettelijk gezien een maal per jaar overleggen over het handelingsplan. Om de vinger aan de pols te houden, is het beter om elkaar vaker te spreken. Het is verstandig om concrete afspraken hier-

over op te nemen in het handelingsplan:

- Hoe vaak vindt overleg plaats? Wanneer?
- Wie neemt het initiatief?
- Wie zijn daarbij aanwezig?

Handelingsplan middelbaar beroeps- onderwijs

Onderdelen van het handelingsplan van een mbo-deelnemer:

- Doelen en resultaten die bereikt moeten worden.
- Maatregelen die de instelling treft.
- Inzet van de ambulante begeleiding.
- Begroting van de kosten.

Doelen en resultaten

Bijvoorbeeld voor een deelnemer die moeilijk zelfstandig werkt (diagnose x): de deelnemer wordt in schooljaar x ondersteund bij het leren gestructureerd zelfstandig te werken.

Maatregelen van de instelling

In dit onderdeel staan alle maatregelen die de instelling treft om de leerdoelen te behalen. Zoals: welke extra begeleiding krijgt de deelnemer in de verschillende leersituaties (bijvoorbeeld op de instelling of in de Beroeps Praktijk Vorming (BPV), welke aanpassingen zijn in het onderwijsprogramma nodig (bijvoorbeeld een aangepast lestempo of lesrooster, aangepaste toetsen, extra lessen) of bepaalde voorzieningen die gerealiseerd moeten worden (bijvoorbeeld een doventolk,

aangepaste leeromgeving, extra fysieke hulp, een handicapgerelateerd assessment, leerhulpmiddelen). De bedoeling is om voor de deelnemer flexibele maatregelen te treffen die hem/haar ondersteunen bij het realiseren van de genoemde doelstellingen. De maatregelen zijn maatwerk per individuele deelnemer en moeten kunnen inspelen op actuele situaties. Aangegeven wordt welke verantwoordelijkheden worden genomen voor de afgesproken doelstellingen.

Inzet ambulante begeleiding

Voor de begeleiding van de instelling wordt een ambulante begeleider ingezet. De ambulante begeleiding kan ingezet worden voor ondersteuning van de deelnemer,

Jasper, basisonderwijs

maar ook voor ondersteuning van de docenten(teams) van de BVE-instelling. Het REC/VSO kan bijvoorbeeld docententeams voorlichten en ondersteunen bij de begeleiding van deelnemers met een beperking. Ook kan men expertise inschakelen voor het vinden van geschikte plaatsen in de Beroeps Praktijk Vorming (BPV) (intern of extern via onderaannemerschap), suggesties doen voor het aanpassen van BPV-plaatsen, extra BPV-begeleiding geven, extra trainingen geven gericht op empowerment of het optimaliseren van de fysieke belastbaarheid en het aanpassen van de leerwerk omgeving. Op de website www.oudersenrugzak.nl is een uitgewerkte lijst van mogelijkheden opgenomen. De bedoeling is om de deelnemer flexibel te ondersteunen bij het realiseren van de genoemde doelstellingen. De begeleiding is maatwerk per individuele deelnemer en moet kunnen inspelen op actuele situaties.

Begroting van de kosten

Het handelingsplan geeft aan hoe het budget over de BVE-instelling en REC/VSO en eventuele onderaannemers verdeeld wordt. Welke activiteiten of maatregelen/voorzieningen worden uitgevoerd door wie en hoeveel gaat dat kosten? Het is een begroting in hoofdlijnen.

Jelle, voortgezet onderwijs

4 Model voor een handelingsplan

Het handelingsplan kan op twee manieren worden gebruikt: als planningsinstrument en als overeenkomst.

Van schoolplan naar handelingsplan

Iedere school heeft een schoolplan. Hierin staat het beleid van de school. Welke doelen streeft de school na? Hoe is de samenhang tussen het onderwijsaanbod van groep 1 tot en met groep 8 en de verschillende leerjaren in het voortgezet onderwijs? Welke methodes worden gebruikt en waarom? In de schoolgids staat

een samenvatting van het schoolplan. Vervolgens maakt een school een groepsplan. Hierin staan de doelstellingen vermeld voor de betreffende groep, inclusief methodes en didactiek. Uit dit groepsplan volgt het handelingsplan voor een individuele leerling. In het handelingsplan staan alleen de afwijkingen ten opzichte van het groepsplan. Als een leerling op bepaalde onderdelen mee kan met de groep, dan staat dat onderdeel dus niet in het handelingsplan. Alleen als hij of zij afwijkt van de groep wat betreft doelen, methodieken en middelen, dan wordt dat opgenomen in het handelingsplan. Hieronder ziet u een voorbeeld van een deel van een handelingsplan.

Begrippen in een handelingsplan

Beginsituatie: stand van zaken bij start handelingsplan over de ontwikkeling van de leerling.

Doelen: wat willen we bereiken?

Inhouden: waaraan moet worden gewerkt?

Methodieken: hoe wordt de leerstof concreet aangeboden?

Organisatie: hoe wordt het uitgevoerd?

Frequentie: hoe vaak wordt extra hulp geboden?

Evaluatie: hoe wordt de voortgang gemeten?

5 Een rugzak in het mbo

Taalbeschouwing	Beginsituatie / doel	Methodiek	Organisatie	Frequentie	Evaluatie
<ul style="list-style-type: none"> • ontleden 	Lijdend en meewerkend voorwerp problematisch. Over drie maanden op niveau, nu een maand achter bij jaardoel.	Uitbreiding instructietijd.	Individuele instructie Remedial teacher.	Ma, wo, vrij. om 10.30-11.00 uur.	Elke twee weken te beginnen op.... Door.....
<ul style="list-style-type: none"> • spelling 					
<ul style="list-style-type: none"> • leestekens 					

Voorbeeld van een handelingsplan in het basisonderwijs.

Een compleet model voor een handelingsplan voor het mbo is te vinden op de website www.oudersenrugzak.nl

Handelingsplan als overeenkomst

Om het handelingsplan ook als overeenkomst te kunnen gebruiken, is een checklist voor afspraken rondom plaatsing en het handelingsplan ontwikkeld (zie www.oudersenrugzak.nl). Hierin staat informatie over:

- Persoonsgegevens van leerling/deelnemer en ouders.
- Gegevens van betrokkenen uit het onderwijs.
- Indicatiegegevens (o.a. geldigheid).
- Afspraken over de inzet van ondersteuning (Rugzak, randvoorwaardelijke zorg en ondersteuning, hulpmiddelen).
- Afspraken over de plaatsing (voorwaarden, duur).
- Samenvatting van het handelingsplan (doelen op verschillende ontwikkelingssterreinen).

- Communicatie met ouders.
- Wat te doen bij problemen?

U kunt dit model/formulier gebruiken als inleiding op het handelingsplan. Zo is in één oogopslag duidelijk waar het over gaat, welke mensen betrokken zijn en hoe de verantwoordelijkheden liggen. In de meeste handelingsplannen wordt deze informatie namelijk niet standaard opgenomen, terwijl het voor u belangrijk kan zijn om alle afspraken zwart op wit te hebben. Het formulier kan tegelijkertijd fungeren als samenvatting voor het handelingsplan als planningsinstrument. De grote lijnen van het handelingsplan worden immers kort weergegeven.

Het handelingsplan is verplicht voor leerlingen met een Rugzak in het basis- en voortgezet onderwijs en sinds 1 januari 2006 ook voor deelnemers met een Rugzak aan mbo-scholen. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de procedures in het basis- en voortgezet onderwijs en het mbo?

Overeenkomsten

- De aanvraag voor de Rugzak verloopt altijd via de Commissie voor Indicatiestelling. De procedure is voor iedereen hetzelfde, dat geldt ook voor de criteria en voor de termijnen van herindicatie.
- Na indicatiestelling kan bezwaar worden aangetekend bij de Commissie voor Indicatiestelling. Deze schakelt de Bezwaar Advies Commissie (BAC) in.
- Ouders melden hun kind aan bij een school, deelnemers kunnen zichzelf aanmelden bij een mbo-school.
- De school vraagt de Rugzak aan.
- De school neemt contact op met het regionale expertisecentrum voor ambulante begeleiding.
- Er wordt een handelingsplan gemaakt.
- Het handelingsplan wordt jaarlijks geëvalueerd.

Verschillen

- De leeftijdsgrens is in het voortgezet onderwijs 20 jaar. In het mbo is die grens 30 jaar.
- Bij problemen bij toelating of bij problemen over het handelingsplan gaan ouders van een leerling op een reguliere school naar de Advies Commissie

Toelating en Begeleiding (ACTB). Deelnemers aan een mbo-opleiding gaan bij problemen bij toelating naar de Commissie Gelijke Behandeling (CGB). Voor problemen over het handelingsplan kunnen zij advies vragen bij het steunpunt studie en handicap (indien aanwezig).

- De reguliere school stelt het handelingsplan met de ouders op. De ouders ondertekenen het plan. De mbo-instelling sluit met iedere deelnemer (met of zonder Rugzak) een onderwijsovereenkomst af waarin de rechten en verplichtingen van school en deelnemer zijn vastgelegd. De instelling maakt in overleg met de ouders/deelnemer een handelingsplan voor de deelnemer met een Rugzak.
- De mbo-instelling moet verplicht samenwerken met een regionaal expertisecentrum of VSO-school voor de ambulante begeleiding. De samenwerkingsovereenkomst moet worden opgesteld voordat de Rugzak kan worden aangevraagd. Vervolgens ontvangt de school het geld en maakt een deel daarvan over aan het regionaal expertisecentrum of de VSO-school die de ambulante begeleiding verzorgt.

Marianne, MBO

6 Uw inbreng

Ouders en deelnemers hebben het recht om mee te praten over het handelingsplan. Dat geldt voor zowel de totstandkoming van het handelingsplan als voor de uitvoering. Maar hoe kunt u dat het beste aanpakken? En welke rechten en plichten heeft u?

Richtlijn

U bespreekt samen met de school de grote lijnen van het handelingsplan. Het gaat dan om de vragen: Wat gaan we doen de komende periode? Welke doelen streven we na? Welke aanpak werkt goed bij deze leerling/deelnemer? Op welke manier wordt de voortgang gemeten? Hoe wordt u op de hoogte gehouden van de voortgang?

De school is verantwoordelijk voor de uitvoering van het plan. Hierbij gaat het om de vragen: Hoe wordt het gedaan? Welke subdoelen zijn passend? Welke methode wordt gekozen? Hoe wordt de uitvoering van het handelingsplan ingepast in de dagelijkse praktijk? Ga regelmatig met de school om de tafel om de voortgang te bespreken. Zijn alle gestelde doelen behaald? Welke doelen moeten worden bijgesteld? Zijn alle gemaakte afspraken nagekomen? De ambulante begeleider kan u en de school hierbij ondersteunen.

Grenzen

Waar ligt de grens wat betreft verantwoordelijkheden? Kort gezegd bepalen u en de school samen waar de grenzen liggen. Dit is afhankelijk van de situatie en van uw wensen. Het is goed om in het overleg met de school deze grenzen te benoemen.

Bouwstenen voor een goede communicatie

U heeft het recht om mee te praten over de inhoud van het handelingsplan. Maar in de praktijk koopt u niet zoveel voor dat recht alleen. Het is verstandig om het contact met een school open te houden, goed te communiceren en te onderhandelen met een school.

Tips

- Ken uw rechten en plichten.
- Betrek mensen in de juiste volgorde. Stap niet meteen naar de directeur, maar benader eerst de leerkracht, mentor, zorgcoördinator of medewerker van het steunpunt studie & handicap in het mbo.
- Bouw aan een basis van verstandhouding en vertrouwen.
- Onderhandel op een open en eerlijke manier: zacht voor de mens en hard voor de zaak!
- Toon begrip voor de emoties, gevoelens en draagkracht van de leerkracht en de groep.
- Laat wrijvingen en irritaties niet te lang bestaan. Spreek ze uit in de vorm van een ik-boodschap ("Ik vind het lastig dat.....").

Kevin, voortgezet onderwijs

Rechten van ouders/deelnemers

- Recht op inzage in het rapport handelingsgerichte diagnostiek, schoolplan en groepsplan.
- Recht op overleg voorafgaand aan het opstellen van een handelingsplan.
- Recht op meebeslissen over de inzet van de middelen uit de Rugzak.
- Recht op informatie over de voortgang van uw kind.

- Recht op een periodiek evaluatiegesprek.
- Instemmingsrecht bij het vaststellen van het handelingsplan.

Plichten van ouders/deelnemers

- Afspraken uit contract nakomen.
- Relevante informatie verstrekken voor het handelingsplan.

Het handelingsplan is een contract waar u en de school een handtekening onder zetten. Wat is er mogelijk als u met de school onenigheid heeft over het handelingsplan?

Nogmaals praten

Bij een conflict is het goed om allereerst nogmaals in gesprek te gaan met de school: de leerkracht of docent of de directeur. Overweeg of het zinvol is de ambulante begeleider te betrekken bij dit gesprek. Hij of zij heeft namelijk een grote rol in het opstellen van het handelingsplan. Ook kunt u ondersteuning vragen van een ouderorganisatie waar u lid van bent of een MEE-consulent in uw regio. Als dit gesprek niets oplevert, kan een gesprek met iemand van het bestuur, directie of College van Bestuur (in het mbo) wellicht helpen.

Mbo: naar de Commissie Gelijke Behandeling (CGB)

Ongelijke behandeling op grond van een beperking of chronische ziekte in het beroepsonderwijs is volgens de wet verboden. Als u zich ongelijk behandeld voelt op grond van uw beperking of chronische ziekte, kunt u de CGB om een oordeel vragen. Dit kunt u doen per brief of via het online verzoekformulier op de website van de CGB (zie adressen).

Beroepsonderwijs moet voor iedereen toegankelijk zijn. Dat geldt niet alleen voor het volgen van de lessen, maar ook voor het lopen van stage en het afleggen van

examen.

De wet geldt voor openbaar en bijzonder, publiek en particulier gefinancierd beroepsonderwijs. Natuurlijk gelden wel dezelfde toelatingseisen voor mensen met een handicap en chronische ziekte. Daarnaast houdt het verbod ook in dat de school in een concrete situatie een doeltreffende aanpassing moet maken. De student die een aanpassing nodig heeft, moet wel aan de onderwijsinstelling kenbaar maken dat er behoefte bestaat aan een aanpassing en welke aanpassing in de concrete situatie is gewenst. Het is de verantwoordelijkheid van de gehandicapte of chronisch zieke student om de behoefte aan een aanpassing tijdig ter sprake te brengen.

Basis- en voortgezet onderwijs: naar de Advies Commissie Toelating en Begeleiding (ACTB)

Als gesprekken met de reguliere school niets opleveren, kunnen ouders zich wenden tot het Bureau ACTB/Onderwijsconsulenten voor bemiddeling door een onderwijsconsulent. In dergelijke situaties kunnen de onderwijsconsulenten adviseren en begeleiden. Een onderwijsconsulent is een onafhankelijke deskundige met veel kennis en ervaring op het gebied van onderwijs aan kinderen met een beperking, ziekte of stoornis, zowel binnen het regulier onderwijs als binnen het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs. Advies en bemiddeling door een onderwijsconsulent is kosteloos. Als bemiddeling door een onderwijsconsulent niet leidt tot een oplossing, kunt u voor advies over de toelating en begeleiding terecht bij de ACTB. Om de hulp van de

Jonah, basisonderwijs

ACTB of een onderwijsconsulent in te roepen, is een indicatie voor de Rugzak nodig. Het adres van de ACTB/Onderwijsconsulenten vindt u in de adressenlijst.

Klacht indienen bij klachtencommissie

U kunt een klacht indienen als u een conflict heeft met de school over het handelingsplan. Iedere school heeft een klachtenregeling en een klachtencommissie. De klachtenregeling ligt ter inzage op school, het adres van de klachtencommissie staat in de schoolgids. In de klachtenregeling vindt u informatie over hoe een klacht verder wordt behandeld.

Als u een klacht indient, heeft u het recht om een toelichting te geven, in een gesprek of schriftelijk. Eventueel kunt u iemand (bijvoorbeeld van een oudervereniging of MEE-organisatie) vragen om u te ondersteunen.

De klachtencommissie geeft een oordeel over uw klacht. Dit advies is niet bindend. Uiterlijk vier weken nadat de klachtencommissie een oordeel heeft gegeven over uw klacht, besluit het bevoegd gezag welke maatregelen zij neemt en of zij haar besluit zal wijzigen. Let op: leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs hebben vanaf dertien jaar ook het recht om een klacht in te dienen.

Stel, uw klacht is ongegrond verklaard. Het bestuur heeft een besluit genomen waar u het niet mee eens bent. Het is dan belangrijk om dit besluit op papier te krijgen. Dit heet een ‘voor beroep vatbare beslissing’. Hiertegen kunt u bezwaar maken en in een later stadium eventueel beroep aantekenen (zie hieronder).

Melden bij de onderwijsinspectie

U kunt uw klacht over het handelingsplan melden bij de onderwijsinspectie. De inspectie houdt toezicht op scholen en instellingen in het primair en voortgezet onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs. Ook houdt de inspectie toezicht op de regionale expertisecentra. U vindt het adres van de onderwijsinspectie in de schoolgids. Ook kunt u kijken op de website www.onderwijsinspectie.nl.

Meer informatie

Voor meer informatie over de juridische mogelijkheden die u hebt als er conflicten ontstaan over het handelingsplan, verwijzen wij u naar de brochure ‘Met een Rugzak naar school. Mogelijkheden, rechten en plichten voor ouders & mbo-ers’. Op de website www.oudersen-rugzak.nl vindt u ook de tekst van de digitale brochure ‘Ziet de school het niet meer zitten?’.

Meer informatie

Oudervoorlichting leerlinggebonden financiering
www.oudersenRugzak.nl
(030) 2970689

Chronisch zieken en Gehandicapten Raad Nederland (CG-Raad) www.cg-raad.nl
(030) 2916600

Federatie van Ouderverenigingen (FvO) www.fvo.nl
(030) 2363767

PhiladelphiaSupport www.philadelphiasupport.nl
(030) 2363738

VOGG www.vogg.nl
(030) 2363744

Dit Koningskind www.ditkoningskind.nl
(030) 2363788

Helpende Handen www.helpendehanden.nl
(0348) 489970

WOI www.woi.nl
(030) 2363722

Vereniging voor een geïntegreerde opvoeding van kinderen met het syndroom van Down (VIM)
www.vim-online.nl

Astma Fonds www.astmafonds.nl
(033) 4341212

Vereniging Balans www.balansdigitaal.nl
(030) 2255050

BOSK (Vereniging van motorisch gehandicapten en hun ouders) www.bosk.nl
(030) 2459090

Vereniging Cerebraal www.cerebraal.nl
(030) 2964469

Stichting Down Syndroom www.downsyndroom.nl
(0522) 281337

Epilepsie Vereniging Nederland
www.epilepsievereniging.nl
(0318) 672772

FODOK (Nederlandse Federatie van Ouders van Dove Kinderen) www.fodok.nl
(030) 2900360

FOSS (Nederlandse Federatie van Ouders van Slechthorende Kinderen en van Kinderen met Spraaktaalmoeilijkheden) www.nvvs.nl
(030) 2340663

FOVIG (Federatie van Ouders van Visueel Gehandicapten) www.fovig.nl
(0161) 454422

Stichting Inclusief Onderwijs www.inclusiefonderwijs.nl
(06) 50661027

Vereniging Osteogenesis Imperfecte (VOI)

www.oivereniging.nl
(0118) 626 670

VOKK (Vereniging Ouders, Kinderen en Kanker)

www.vokk.nl
(030) 2422944

Vereniging Spierziekten Nederland (VSN) www.vsn.nl

(035) 5480480

Nederlandse Vereniging voor Autisme

www.autisme-nva.nl
(030) 2299800

Handicap + Studie www.onderwijsnhandicap.nl

(030) 2753300

Naar Keuze www.naarkeuze.nl

(030) 2363767

Per Saldo www.persaldo.nl

(0900) 7424857

Vragen over onderwijs www.50tien.nl

(0800) 5010

LOBO (Landelijke Oudervereniging Bijzonder Onderwijs op algemene grondslag) www.lobo.nl

(070) 3850866

NKO (Nederlandse Katholieke Oudervereniging)

www.nko.nl
(070) 3282882

Ouders & COO (Vereniging voor Ouders, Christelijk Onderwijs en Opvoeding) www.ouders.net

(0343) 513434

VOO (Vereniging voor Openbaar Onderwijs)

www.voo.nl
(036) 5331500

MEE Nederland www.meenederland.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

www.minocw.nl
(070) 4123456

ACTB/Onderwijsconsulenten (Advies Commissie Toelating en Begeleiding) www.actb.nl

www.onderwijsconsulenten.nl
(070) 3122887

Bezwaaradviescommissie (BAC) www.wecraad.nl

(030) 2769911

Landelijke Commissie Toezicht Indicatiestelling (LCTI) www.lcti.nl

(070) 3122860

Onderwijsinspectie www.onderwijsinspectie.nl

(030) 6690600

Regelingen in het Onderwijs www.cfi.nl

(079) 3232323

Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs JOB

www.job-site.nl
(020) 3302614

Landelijke klachtencommissie voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs www.lgc-lkc.nl

(0348) 405245

Landelijke klachtencommissie bijzonder algemeen onderwijs LKC-VBS lkc@vbs.nl

(070) 3315215

Landelijke klachtencommissie Protestants Christelijk onderwijs www.klachtencommissie.org

(070) 3861697

Landelijke klachtencommissie Katholiek onderwijs www.geschillencies-klachtencies.nl

(070) 3925508

Landelijke klachtencommissie Gereformeerd vrijgemaakt primair en voortgezet onderwijs, Gouda

(geen telefoonnummer)

Landelijke klachtencommissie FVCS (gereformeerd) Capelle a/d IJssel

(geen telefoonnummer)

Stichting Geschillencommissies Onderwijs (o.m. Islamitisch onderwijs en Bve) www.sgoweb.nl

(030) 280 95 90

**Juridische ondersteuning
Juridisch Steunpunt van de CG-Raad**

Op werkdagen van 10.00 - 13.30 uur: (035) 672 26 66

Fax: (035) 672 26 67

Internet: www.juridischsteunpunt.nl

E-mail: info@juridischsteunpunt.nl

Eerste advies is voor iedereen beschikbaar.

Verdergaande juridische ondersteuning door het Juridisch Steunpunt is alleen mogelijk wanneer u lid bent van een van de bij de CG-Raad aangesloten organisaties.

Informatie- en advieslijnen van de ouderverenigingen

De Federatie van Ouderverenigingen brengt u in contact met de dienstverleners van de gewenste oudervereniging.

Telefoon: (030) 236 37 67

Fax: (030) 231 30 54

Internet: www.fvo.nl

E-mail: utrecht@fvo.nl

Voor verdergaande juridische ondersteuning door de juridische afdeling van de FvO moet u lid zijn van een van de vijf ouderverenigingen.

Afkortingen

AWB	Algemene Wet Bestuursrecht	VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	WEC	Wet op de Expertisecentra
ACTB	Adviescommissie voor Toelating en Begeleiding	WPO	Wet primair Onderwijs
AOC	Agrarisch Opleidingen Centrum	WSNS	Weer Samen naar School
BAC	Bezwaar Advies Commissie	WVO	Wet Voortgezet Onderwijs
BaO	Basisonderwijs	ZMLK	Scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen
BPV	Beroeps Praktijk Vorming	ZMOK	Scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen
CvI	Commissie voor de Indicatiestelling		
CvO	Commissie voor onderzoek		
ESM	Scholen voor kinderen met ernstige spraaktaal-stoornissen		
Lgf	Leerlinggebonden financiering		
LWOO	Leerwegondersteunend onderwijs		
LZK	Scholen voor langdurig zieke kinderen		
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs		
MLK	Scholen voor moeilijk lerende kinderen		
PCL	Permanente Commissie Leerlingenzorg		
PGB	Persoonsgebonden budget		
PI	Pedagogisch Instituut		
PO	Primair Onderwijs (basisschool)		
PRO	Praktijkonderwijs		
REC	Regionaal Expertisecentrum		
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum		
RVC	Regionale Verwijzingscommissie		
RVC-VO	Regionale Verwijzingscommissie – Voortgezet Onderwijs		
SBO	Speciaal basisonderwijs (vroeger lom/mlk)		
SO	Speciaal Onderwijs		
SVO	Speciaal Voortgezet Onderwijs		
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen		
Vmbo	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs		
VO	Voortgezet Onderwijs		
Vwo	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs		